

Litteratur.

CHAS. D. SOAR and W. WILLIAMSON: **The British Hydracarina.**
Vol. I. — The Ray Society. Vol. 110. London 1925. X + 216.
20 tavlor.

Utgivarna av detta stora arbete, varav 1:sta delen nyss utkommit, äro sedan länge väl bekanta som författare på det hydracarinologiska området. Den förre har utforskat Englands, den senare Skottlands fauna. Arbetet kan betraktas som en sammanfattning av hittillsvarande forskningar inom Storbritannien och är synnerligen välkommet, enär litteraturen är mycket spridd på småuppsatser, varav åtskilliga äro publicerade i tidskrifter, som icke finnas i våra offentliga bibliotek.

Vol. I inledes med en kortare historik, varefter följer en lång översikt av biologien samt några anvisningar rörande insamling och konservering samt en redogörelse för systemet. Härefter kommer den speciella delen, vari behandlas släktena *Protzia*, *Thyas*, *Panisus*, *Thyopsis*, *Hydryphantes*, *Diplodontus* och *Hydrarachna*.

SOAR'S och WILLIAMSON'S arbete betecknar utan tvivel en milstolpe i utforskningen av Storbritanniens hydracarinafauna och lämnar en god orientering över vad man f. n. vet om densamma. För den som närmare vill sätta sig in i dessa djur är arbetet en utmärkt ledning och kan med fördel användas även för vårt lands vidkommande. Litteraturhänvisningarna för varje art äro även i regel utförliga, och de av SOAR tecknade planscherna utförda med känd säkerhet.

Emellertid är det klart, att specialisten finner vissa orsaker till anmärkningar. För min personliga del vill jag särskilt vända mig mot ett alltför okritiskt godtagande av vissa arter, varigenom artantalet otvivelaktigt blir för stort. Ej heller lämnas i beskrivningarna plats för någon diskussion av artkaraktärerna, vilka härigenom komma att förefalla den med förhållandena obekante alltför konstanta, under det i själva verket ingenting är felaktigare. De upptagna *Eylais*-arterna äro säkert för många, och troligen böra även några *Hydrarachna*-arter betraktas som synonymer. För övrigt kan jag ej här gå närmare in på arbetet, som jag hoppas framdeles och i annat sammanhang få tillfälle att ytterligare beröra. Blott ännu ett par saker: p. 104—05 står felaktigt *Sperchon longirostris* uppgiven för Sverige; p. 98 lämnas för

Sperchon en bestämningsnyckel, som är felaktig, i det *S. thienemanni* ingalunda har kitinplatta å ryggen, såsom i tabellen uppgives. Likaså torde översikterna över *Eylais* och *Hydryphantes* vara praktiskt oanvändbara, i det de karakterer, efter vilka arterna enligt dessa tabeller uteslutande skiljas, nämligen ögonbryggan hos det förra, mittögonskölden hos det senare släktet, äro alltför variabla för att som första indelningsgrund kunna användas.

I stort sett är emellertid verket oaktat dessa anmärkningar som sagt mycket välkommet och ett vackert uttryck för det intresse, som kommit Storbritanniens hydracarinafauna till del under de sista 40 åren.

O. Lundblad.

A. THIENEMANN: *Die Binnengewässer Europas*. Eine limnologische Einführung. Stuttgart. 1925. 255 sid. 88 textfig.

Limnologien har under de senaste årtiondena växt ut till en självständig vetenskap av förut oanade dimensioner. Ingen av samtidens på limnologiens område verksamma forskare torde bättre än prof. THIENEMANN — som bekant föreståndare för Hydrobiologische Anstalt der Kaiser-Wilhelm-Gesellschaft i Plön — vara ägnad att giva en fullödig översikt av denna numera så omfattande disciplins mål och forskningsvägar. Målet framställer THIENEMANN på följande sätt: »— so ist der Kreislauf der Stoffe in den Binnengewässern oder, was dasselbe ist, die Produktionsbiologie der Binnengewässer, das eine Hauptproblem der Limnologie auf ihrer höchsten Stufe, das andere ist die Klassifizierung dieser limnologischer Einheiten in dem System der Gewässertypen — —». »Limnologie im höchsten Sinne ist also keine Physiographie und keine Biologie, sondern der Zusammenschluss beider zur Einheit.»

I överensstämmelse med denna tanke är också boken uppställd. Den utgör första bandet av den av förf. och docenten E. NAUMANN i Lund startade serien »Die Binnengewässer», varav närmast skola följa redan planerade arbeten om vattnets reaktion, plankton, de underjordiska vattens fauna, sötvattnets djurgeografi, humusvattnen, bottenavlagringarna, den högre vegetationen etc.

Det nu föreliggande bandet kan betraktas som en inledning till de följande, men på samma gång i eminent grad som en lärobok i limnologi. Så gott som alla viktigare problem behandlas nämligen m. l. m. utförligt. Efter ett inledande kapitel om limnologiens väsen följer bokens övriga del, en hydrobiologisk karakteristik av huvudtyperna för Mellan-europas vatten. Dessa huvudtyper äro: grundvattnet, källorna, de rinnande vattnen, de stillastående vattnen samt vatten med särskilda kemiska förhållanden eller abnorma temperaturförhållanden. Inledningsvis framhåller förf. den omständigheten, att vi visserligen ha en hydrobiologi, men knappast en aërobiologi; det är rätt egendomligt, att limno-

logien, trots sin ungdom, redan nått en så utpräglat syntetisk läggning, vilket emellertid naturligtvis har sin grund i särskilda omständigheter.

I kapitlet grundvattnet få vi göra bekantskap med en hel del egendomliga djur, varav särskilt de stygobionta tilldraga sig det största intresset. Ett sådant är t. ex. den bekanta olmen samt vissa mycket egendomliga snäckor och kräftdjur. Av större entomologiskt intresse är emellertid kapitlet om källorna, denna så egendomliga och ytterst intressanta biotop, som först på senaste åren, särskilt i Tyskland och framförallt genom THIENEMANN'S initiativ ingående undersökts. I källorna leva ju ett flertal delvis mycket egendomliga insektlarver. Även de följande kapitlen erbjuda en intressant lektyr för entomologen samt för var och en, som vill närmare orientera sig över sambandet mellan organisation och levnadssätt och söka upplysningar speciellt över den miljö, vari vattendjuren leva.

THIENEMANN'S bok bär i ovanligt hög grad prägeln av ett biologiskt betonat arbete, av en framställning av djurens liv ute i naturen. Alla, för vilka samlandet blott är en bisak, djurens levnadssätt däremot huvudsak, kunna med stort utbyte taga del av förf:s intressanta framställning, som i mycket väsentlig grad är grundad på egna studier i naturen, men på samma gång på all förefintlig litteratur. Arbetet avslutas även med en diger litteraturförteckning, vittnande om en ovanlig grad av beläsenhet.

Av stort intresse är den stora uppmärksamhet, som ägnas sjötyp-läran, ett område, där ju förf. själv nedlagt ett förtjänstfullt arbete. Synnerligen utförligt redogöres för skillnaden i den oligo-, eu- och dystropha typen. Det är i detta sammanhang ej utan ett visst intresse att se, att förf. nu sammanför oligo- och eutropha typerna till klarvatensjöar, vilkas motsats, brunvatensjöarna, endast utgöres av den dystropha typen. Detta torde även enligt rec:s mening vara riktigast och översiktligast, enär ju den senare är en av särskilda förhållanden positivt karakteriserad typ, medan å andra sidan det nära sambandet mellan de båda förra framträder därigenom, att den oligotropha genom fortskridande eutrophiering så småningom övergår till den eutropha.

Glädjande är även att finna, hurusom förf. ideligen framhåller den stora insats som svensk forskning gjort och gör i limnologiens utveckling. Svenska forskare hava här på flera områden verkat banbrytande. I intet land med undantag av Tyskland står limnologien så högt som hos oss, men det är även blott i få länder, som förutsättningarna för dess studium äro så gynnsamma som här.

Ett utförligare referat av det omfattande arbetet är ej möjligt att här lämna. Vare det nog sagt, att ett studium av den synnerligen vederhäftiga boken i hög grad bör kunna bidra till att vidga synpunkterna hos var och en, som intresserar sig för vattnets organismer, vare sig nu dessa äro att söka bland insekterna eller annorstädes.

O. Lundblad.